

Prekatekst: Joh.6,1-15

Jesus drog over til den andre siden av Galileasjøen, som også kalles Tiberias-sjøen. En stor folkemengde fulgte etter ham, fordi de så de tegn han gjorde ved å helbrede de syke. Jesus gikk opp i fjellet, og der satte han seg ned sammen med sine disipler. Påsken, jødernes høytid, var nær. Da Jesus så opp og la merke til at en stor folkemengde kom til ham, sa han til Filip: "Hvor skal vi kjøpe brød, så alle disse kan få noe å spise?" Dette sa han for å prøve ham, for han visste selv hva han ville gjøre. Filip svarte: "Brød for to hundre denarer er ikke nok til at hver av dem kan få et lite stykke." En annen av disiplene, Andreas, bror til Simon Peter, sa da til ham: "Det er en liten gutt her, som har fem byggbrød og to fisker, men hva er det til så mange?" Da sa Jesus: "La folket sette seg ned." Det var mye gress på stedet, og de satte seg ned. Tallet på mennene var omkring fem tusen. Da tok Jesus brødene, bad takkebønnen og delte ut til dem mens de satt der, likeså av fiskene, så mye de ville ha. Da de var blitt mette, sa han til disiplene: "Sank sammen de stykkene som er blitt til overs, slik at ingen ting går til spille." De gjorde det, og de fylte tolv kurver med stykker som var blitt igjen av de fem byggbrødene, etter at alle hadde spist.

Da folk så det tegnet som Jesus hadde gjort, sa de: "Dette er profeten som skal komme til verden!" Jesus forstod at de ville komme og føre ham bort med makt for å gjøre ham til konge. Derfor gikk han fra dem opp i fjellet, han alene.

Med brød som stikkord, griper Jesus tak i et alltid aktuelt tema. Hos noen av oss er overflod av brød blitt et helseproblem, men i store deler av verden er det daglige brød dessverre ingen selvfølge, selv i vår tid. Vi kjenner til tørke i Eritrea og ikke minst hva krigen gjør i Irak. Som mange av dere vet, har FN i flere år gitt irakerne brød i bytte for olje. Når det nå er krig i Irak er en stor del av landets befolkning avhengig av brød fra verdenssamfunnet. En stor humanitær katastrofe står for døren etter som krigen ser ut til å vare lenge. "Gi oss i dag vårt daglige brød" er en bønn som kristne har bedt til Gud i århundrer. Nå rettes denne bønningen mer som et krav fra det irakiske folk til den vestlige verden som har påført det hardt prøvede folket sanksjoner. For kort tid siden kom de første hjelpesendingene med mat og drikke frem. Stor var forbauselsen hos vestlige journalister da de som mottok hjelpen fra vesten ropte ut sin støtte til Saddam.

Det er ikke alltid et folk vet sitt eget beste. Vi kan ikke alltid forvente takknemlighet. Det er ikke derfor vi skal gi. Vi skal gi for å hjelpe dem som lider. Vår Skaper og Frelser har gitt oss et ansvar; å dele med vår neste i kjærlighet og omsorg. Tirsdag 8. april trenger Kirkens Nødhjelp bøssebærere på Rjukan. Det er en stor verden av nød som skal lindres. Aids-katastrofen og irakernes lidelser er i hovedfokus. Tenk ikke som Filip i bibelteksten vi hørte, at brød for 200 denarer monner så lite. Se heller muligheter som den andre disippelen,

Andreas. Han fant en gutt i folkemengden som hadde med seg nistepakke og var villig til å dele. Da Jesus velsignet denne spontane innsamlingsaksjonen, skulle det vise seg at guttens nistepakke rakk langt. Jesus kan velsigne maten også i våre dager. Vi har ikke lov til å riste oppgitt på hodet og si, det nytter ikke. La oss heller delta, de av oss som kan. La oss lære av brødunderet vi hørte om i dag og møte opp i menighetssalen i Rjukan kirke kl. 17.00 tirsdag 8. april. Ved små midler fra et lite bysamfunn kan et brødunder skje også i dag.

FN gav irakerne brød for olje. Jesus gav israelsfolket brød for ingenting. Tenk å ha en leder som kan gi gratis mat til sitt folk! Jødene ville gjøre Jesus til konge. De ville utvilsomt hatt utbytte av en slik gigantisk Sareptas krukke. Jesus var som en timelig oljekilde, en naturressurs med guddommelige overtoner i folkets øyne. En slik Jesus bare måtte de ha! Men Jesus trakk seg unna. Hvorfor? Sterke krefter ville gi ham en politisk karriere. Jesus hadde allerede avslått djevelens forsøk på fristelse om samme tema. Djevelen ville Jesus skulle gi avkall på sitt frelsesprosjekt, mot å vinne politisk herredømme og rikdom. Men Jesus ville heller gi folket mat som aldri forgår, mat som aldri mugger eller forderves, mat som gir evig liv. Brødunderet skulle også åpne øynene for brød med helt andre kvaliteter, brød som ikke tørker og blir ødelagt, brød som gir næring for evigheten.

Det er ikke alltid et folk vet sitt eget beste. Jødene den gang ville heller ha brød de kunne ta i sine hender, putte i munnen og spise med en gang, heller det enn brød som hadde langtidseffekt. Jesus kunne visst ikke forvente takknemlighet for sine høye tanker om hva som var til folks beste. Til det var folkets tillit til Jesus for liten. I vår tid er det forsket på at ønsket om rask gevinst er en sterk trang hos mennesker. Mange ønsker heller vinne en moderat gevinst de kan få utbytte av snart, enn en gigantpremie de først kan nyte fullt ut om flere år. Slik er vi mennesker av natur. Denne medfødte kortsyntheten tror jeg er noe av årsaken til at så mange heller lever etter sine egne innskytelser og ønsker om kortsiktig, rask gevinst, enn å gi den smale veien en sjanse og følge Jesus, selv om det siste gir en ekstremt mye større gevinst på sikt.

Jesus gav ikke opp, selv om han måtte gå forholdsvis ensom bort for å fullføre sitt verk. Han visste hva som stod på spill. Han visste om fortapelsens realitet for alle disse som søkte brød og ikke frelse, for deres etterkommere og for mennesker som lever i dag. Jesus visste også at lyktes han i å gi sitt eget liv som en soning for folkets iboende opposisjon og synd mot Gud, da kunne han i egen person rammes av sin Fars vrede over all verdens synd. Han kunne gå inn i domsprosessen og selv ta straffen for andres skyldighet, mens dem som trodde på Jesus gikk fri. Denne friheten ville Jesus dele ut i form av brød med helt andre kvaliteter. Som brødunderet med fem små byggbrød og to fisker gav mat til en folkemengde større enn Tinn kommune, slik skulle også det åndelige brødet fra Jesus være nok og rikelig til alle som ville ha det.

Gjennom to typer brød viste Jesus at Gud har omsorg for menneskene. For det første: Det er en kjent sak at Gud lar det regne over rettferdige og urettferdige,

Gud har omsorg for alt han har skapt og opprettholder skaperverket gjennom sine naturlover. Gud sørger for på denne måten at kornet spirer og folk får mat. Dette er Guds gave til alle, slik livet er Guds gave til alle. Til det fysiske livet hører fysisk brød. For oss er det en selvfølge. Vi vet vi trenger mat å spise for å leve, derfor tar alle imot og forsyner seg av Guds gode gaver.

For det andre: Gud har også mer å gi. Gud har en lysende god fremtid og planer for hvert menneske. Gud har et inderlig ønske om fellesskap og vennskap med hvert menneske. Gud har en glødende kjærlighet som han ønsker å dele ut, slik at den kan oppleves i et evig liv som begynner allerede her og nå. Til dette livet behøves også brød, men dette brødet er annerledes.

Dagen etter brødunderet forklarte Jesus for folket hva dette annerledesbrødet var. Jesus sa til folket: "Arbeid ikke for den mat som forgår, men for den mat som består og gir evig liv, den som Menneskesønnen vil gi dere." (Joh 6,27) Tidligere hadde Jesus sagt: "Mennesket lever ikke bare av brød, men av hvert ord som kommer fra Guds munn." (Matt 4,4) Derfor samles kristne verden rundt i kirker for å høre Guds ord den dag i dag. Vi trenger det for å leve som kristne. Guds ord er åndelig mat til det evige livet.

Gjennom Bibelen får vi vite hvilke tanker Gud har tenkt for oss. Vi trenger å høre budene og minnes om dem, slik dere som er konfirmanter har lært i undervisningen den siste tiden om sjette og femte bud. Vi trenger å stadig minnes om at Gud har satt ekteskapet som rammen om samlivet, og at Gud har gitt mennesket verdi uavhengig av den enkeltes yteevne og egenskaper, slik at fosteret i mors liv er et menneske av kjøtt og blod, like verdifullt for Gud som eldre og uføre og arbeidsdyktige i sine beste år er det. Gjennom Bibelen må Gud få korrigere oss og kalle oss til å leve annerledes som Jesu etterfølgere og disipler. Gud må få påvirke samvittigheten og ved sin Ånd si fra når vi må vende om og be Gud og medmennesker om tilgivelse. Jesus kaller oss til å leve i lyset, slik Guds ord er en lykt for min fot og et lys på min sti.

Og fremfor alt: Apostelen Paulus har lært oss at troen kommer av den kristne forkynnelsen. (Rom 10,17) Også derfor trenger vi brød i form av Guds ord. Troen vår lever av denne maten. Men Jesus gav også evangelieordet en mer konkret og fysisk form. Jesus brukte ord som: "Jeg er det levende brød som er kommet ned fra himmelen," og "den som spiser dette brød, skal leve i all evighet." (Joh 6,51.58)

Jesus talte om nattverdens realpresens. Et vanskelig ord, men i brødet og vinen er Jesus virkelig til stede med sitt legeme og blod som han gav til soning for alle våre synder. I brødet og vinen får vi Jesu offer på Golgata overrakt til oss, vi får ta imot tilgivelse for synd. Nattverden er ikke bare en symbolhandling, et pedagogisk hjelpemiddel. Nattverden er ikke bare i åndelig forstand, men fysisk og nær. Jesus er til stede i det vi spiser og drikker, og vi blir på mystisk vis ett med Jesus. Mystisk fordi det overgår vår forstand. Vi kan ikke helt ut forstå det, men vi skal få lov til å tro det.

Er da nattverden nødvendig for å være kristen? Det finnes alltid dem som spør hvor langt en kan gå ut i skogen uten å gå seg vill, hvor langt en kan gå bort fra Jesus og likevel være regnet med. På slike spørsmål gis ikke enkle svar, men kanskje spørsmålet røper et ønske om å være på avstand fra Jesus, slippe å ha så mye med Jesus å gjøre. Jesus gjorde alt for å knytte oss til seg, Jesus gjorde alt for å være nær hos den som tror på ham, nå og i evighet. Skulle ikke spørsmålet heller vendes til en takk for alt som Jesus vil gi?

Det er en misforståelse å tro at man kan spise ett måltid og leve resten av livet på det. "Gi oss i dag vårt daglige brød" er en bønn og en påminnelse om at vi må ha mat igjen og igjen for å leve. Verken dåpen eller konfirmasjonen gir en injeksjon av mat for resten av livet. Naturlovene gjelder her i det åndelige livet som i det fysiske. Mat må vi spise jevnlig, ellers dør vi. Så hardt og brutalt er livet.

Like så sikkert som at det smaker godt med mat når man er sulte, er det også godt å spise åndelig mat og ta det til seg. Guds gaver er gode. Det livet Jesus gir er ikke bare godt etter at døden har inntruffet, men det gir glede, innhold, utfordringer og gode dager også her og nå. Det er til dette livet sammen med Jesus vi er skapt til å leve. Ikke rart at mange har opplevd at livet først ble helt og at brikker falt på plass da en sa ja til å følge Jesus. Livet består i mange avgjørelser og personlige valg. I dag utfordres du til å tenke gjennom om du kan være med på å gi av din tid og av det du eier til mennesker som trenger hjelp. Gjennom bibelordene spør Jesus også mer utfordrende og nært; er du villig til å ta imot alt han ønsker å gi deg? "Smak og se at Herren er god!" Salme 34,9.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.